

Ferencvárosi időközi választások

2009

A Humanista Párt programja

www.humanistapart.hu

I.	Bevezető - „Az első fecske”	3
II.	Változás az országban – változás Ferencvárosban	4
III.	Valós demokrácia	5
	A jelenlegi helyzet	5
	A humanista nézőpont.....	5
	Milyen a humanista parlamenti képviselő?.....	5
IV.	Oktatás	6
	A közszolgáltatásokról általában	6
	A jelenlegi helyzet	6
	A humanista álláspont	6
	Az oktatás tartalma.....	7
	A Humanista Párt javaslatai	7
V.	Egészségügy.....	9
	A jelenlegi helyzet	9
	A humanista álláspont	9
	A Humanista Párt javaslatai	10
VI.	Gazdaság	11
	A jelenlegi helyzet	11
	Magyarország.....	11
	A Humanista Párt javaslatai	11
	A Humanista Párt javaslatai Magyarországon	12
VII.	Esélyegyenlőség	13
	Bevezetés.....	13
	A jelenlegi helyzet	13
	A humanista álláspont	14
	A Humanista Párt javaslatai	14
VIII.	Ember és környezet.....	16
	A jelenlegi helyzet	16
	A humanista álláspont	16
	A Humanista Párt javaslatai	17
IX.	Szociálpolitika	19
	A jelenlegi helyzet	19
	A humanista álláspont	19
	A Humanista Párt javaslatai	20
X.	Lakhatás, hajléktalanság	22
	A jelenlegi helyzet	22
	A humanista nézőpont.....	22
	A Humanista Párt javaslatai	22
XI.	Külpolitika	24

I. Bevezető - „Az első fecske”

Tudjuk: egy fecske nem csinál nyarat. De azt is tudjuk, hogy az első fecske az újjászületés, a nagy változások és egy új korszak közeledtét jelzi. Ön talán furcsállja, hogy egy politikai párt kiadványában ilyen metaforákat olvas, hiszen a politika kapcsán minden eszünkbe jut, csak a nagy változás, az újjászületés vagy egy új korszak nem.

Mi humanisták azonban valóban úgy tekintünk a politikára, mint az emberiség egyik eszközére, amelyen keresztül legyőzheti a fájdalmat és a szenvedést. Mi más lehetne a politika célja, ha nem maga az emberi lény, az ő jóléte és jólléte?

Tisztában vagyunk azzal, hogy ez sokak számára naivnak tűnik, és azzal is, hogy a jelenleg ismert politikai trendek, pártok, politikusok a legkevesbé sem keltik bennünk azt az érzést, hogy figyelmük és aggodalmuk középpontjában az egyes emberi lény illetve a társadalom egésze áll. Néhány emberi lény talán... talán saját maguk... talán a családjuk... és még azok az érdekcsoportok, akiket kiszolgálnak. Ők inkább úgy tekintenek az emberre, mint a saját céljaik megvalósításához használt eszközre, mint egy biológiai gépezetre, mely a gazdaság és a profit szolgálatában áll.

Mi azonban úgy gondoljuk, inkább az a naiv, ha nem vesszük észre, hogy hosszú távon nem fenntartható az az értékrendszer, ami világszerte meghatározza a gazdaságot és a politikát, és amely lelacsonyítja az emberi lényt. A pénz, a hatalom, a pártérdekek, a gazdasági érdekek, az egyéni érdekek, az önzés és az individualizmus az emberiséget mára a katasztrófa szélére sodorta. Ma már talán mindenki látja, milyen mély krízisben van a világ. A gazdasági válság, a környezeti katasztrófák, a jelenleg is zajló több tucat háború, a nukleáris fegyverek szaporodása, az úr militarizálása, a szegénység, a rasszizmus és az erőszak minden formájának erősödése mindenki számára egyértelművé teszi: nem mehet így tovább! Újra kell gondolnunk, hogy mi fontos és mi nem, új gondolkodásra, új értékekre és az emberek, népek és régiók közötti újfajta bánásmódra van szükség.

Persze, mindez szép és jó – mondják majd -, de itt most konkrét megoldandó kérdésekről van szó! Azokra is vannak javaslataik, vagy csak hangzatos elveik vannak? Igen, bár úgy gondoljuk, hogy az elvek nagyon fontosak, azt is tudjuk, hogy gyakorlati következmények nélkül mit sem érnek. A következő oldalakon olvashatják a Humanista Párt, az újhumanizmus politikai javaslatait. Ezek példaként szolgálnak arra, hogy hogyan lehetne a jelenlegi magyarországi helyzetben valós lépéseket tenni egy igazságosabb és fejlődő társadalom felé. Ezek a javaslatok: a valós demokrácia a formális demokráciával szemben, új gazdasági modell a neoliberális gazdasági rendszerrel szemben, az állami és mindenki számára hozzáférhető egészségügy és oktatás elsőbbsége, a szolidaritás és a legkiszolgáltatottabbak védelme, a környezet védelmének fontossága, az erőszakmentesség a külpolitikában és a belpolitikában mind azon meggyőződésünkből származnak, hogy az emberi lény jobb életet érdemel és fejlődni fog.

Javaslataink korántsem tökéletesek. Természetesen tovább lehet és kell őket fejleszteni, és bárkivel szívesen megvitatjuk őket, illetve együttműködünk a kidolgozásukban, aki hozzánk hasonlóan az emberi lényt tekinti a legfőbb értéknek, és elutasít mindennemű erőszakot és kirekesztő megkülönböztetést.

Azt is tudjuk, hogy Magyarország része a világgazdaságnak és az egész Földet átfogó rendszernek, és mint ilyen, nem lehet egyedül képes a változásra. Ezért a humanisták nemzetközi szinten együttműködnek más országok Humanista Pártjaival és egyéb haladó erőkkel.

Pontosan tudjuk, hogy egy ferencvárosi humanista parlamenti képviselő még nem hozza meg a kívánt változást, megválasztása mégis sokat jelentene. Elsősorban reményt jelentene. Azt jelentené, hogy az emberekben megszületett az igény valami újra. Azt jelentené, hogy az emberek felismerték: nem pragmatikus, gazdaság- és pénzközpontú, hanem emberközpontú gondolkodásra van szükség a politikában. Azt jelentené, hogy hajlandóak vagyunk felhagyni azzal, hogy arra a „legkisebb rosszra” szavazzunk, aki ma esélyesnek látszik nyerni, és ezzel a hozzáállással hosszú évekre lehetetlenné tegyük valami új megszületését. Azt jelentené, hogy a HP meg tudta szólítani és szavazásra tudta buzdítani azokat, akik már a legkisebb rosszra sem szavaztak. És végül, de nem utolsó sorban: az első fecske a többi fecske közeledtét is jelzi!

II. Változás az országban – változás Ferencvárosban

Bár az időközi választások csak Ferencvárosban lesznek, ezek nem önkormányzati, hanem országgyűlési választások. Úgy gondoljuk, hogy félrevezetik a választókat azok a pártok, amelyek „ferencvárosi kampányt” folytatnak. Ezzel megpróbálják elterelni a figyelmet arról, hogy parlamentbe történő bekerülésük esetén a megunt pártok frakcióit fogják erősíteni, és hogy az országos ügyekben a szokásos politikai harcok fegyelmezett pártkatonái lesznek. Mi azt gondoljuk, hogy semmit sem változtat a jelenlegi helyzeten egy olyan párt politikusa, amely párt eddigi tevékenysége során alkalmatlanságát már bebizonyította. Azonban mennyivel érdekesebb helyzetet teremtene az, ha egy, a mostani parlamenti pártoktól független, gyökeresen új hangot megszólaltató képviselő kerülne az országgyűlésbe! Az első fecske, amely a tavasz hírnöke: a megújulás és a változások elhozója.

Az országgyűlésben bizonyos pillanatokban van helye a helyi ügyeknek, de elsősorban országos ügyekkel tudunk foglalkozni.

Azonban az országos ügyek is ferencvárosi ügyek. Ha a parlamentben sikerül javítani a szociális hálón, akkor Ferencvárosban is kevesebb ember válik hajléktalanná, vagy szorul segélyekre. Ha sikerül a társadalombiztosítás magánosítása nélkül megreformálni az egészségügyet, akkor jobb lesz az egészségügy itt, Ferencvárosban is. Ha sikerül megfékezni a korrupciót, szembeszegülni pl. a Strabag, Siemens, Gripen ügyek ötpárti eltussolásával: Ferencvárosnak is jobb lesz. Ha sikerül növekvő támogatást szerezni a budapesti tömegközlekedésnek, akkor Ferencvárosban is kevesebb lesz az autó, kisebb lesz a dugó, és egészségesebb a levegő. Ha sikerül megtörni a jelenlegi pártok egyeduralmát, egy egész ország lélegezhet fel – így Ferencváros is.

Ezekon felül a helyi ügyekben folyamatos konzultációt ígérünk. Jelöltünk képviselőként is napi szinten elérhető marad. Országos jelentőségű kérdésekben képviselni fogja a kerületiek érdekét. Helyi kérdésekben párbeszédet kezdeményez az önkormányzattal, és arra törekszik, hogy a pártpolitikai különbségeket félretéve, együttműködés alakuljon ki az országgyűlési és a helyi képviselők között.

III. Valós demokrácia

A jelenlegi helyzet

A demokrácia kiüresedett. Az átlagpolgár nem tudja a képviselője nevét, és nem is fordul meg a fejében, hogy a képviselő esetleg valóban képviselje az ő érdekeit. A képviselők is csak a legritkább esetben kezdeményeznek kommunikációt a választókkal, nem fektetnek energiát abba, hogy a társadalmi kérdéseket közérthető módon megosszák és megvitassák az emberekkel.

A gazdasági érdekcsoportok, befektetők, lobbik ellenben sokkal tudatosabbak az átlagpolgárnál. Ők tudják a képviselők nevét, mobiltelefon-számát - és gyakran úgy tűnik, bankszámlaszámát is.

A humanista nézőpont

Célunk visszaadni a hatalmat azoknak, akiket ez megillet: a választóknak. A kiüresedett képviseleti demokráciától fokozatosan el akarunk mozdulni a **részvételi demokrácia** irányába. Szükségesnek tartjuk a **politikai felelősségről szóló törvény** megalkotását, hogy a képviselők elszámoltathatóak legyenek ígéreteikkel, és szükség esetén visszahívhatóak legyenek; a **népszavazásokról szóló törvények** módosítását, hogy az emberek könnyen és valóban beleszólhassanak a közügyekbe; az **e-demokrácia** intézményeinek fejlesztését. A **lakossági fórumok** és közmeghallgatások gyakoriságát növelni kell, és biztosítani kell, hogy ezek ne pusztán formális panaszórák, hanem a közösség véleményének becsatornázása, a valós viták és az érdemi válaszok színterei legyenek.

Milyen a humanista parlamenti képviselő?

- **Elérhető**
A humanista képviselő mindenekelőtt elérhető. Nem csak „a hónap utolsó csütörtökén, 10:30 és 11:30 között”.
- **Kommunikál**
Véget vet a lakók háta mögött meghozott döntések gyakorlatának. Már az előkészítési fázisban megfelelő információval látja el az érintetteket, bevonva őket a végső döntésbe. A humanista képviselők folyamatosan keresik az utakat arra, hogy a fontos kérdésekről proaktívan tájékoztassák a választókat, és kommunikáljanak velük.
- **Mellőzhető**
A humanista képviselő törekedni fog arra, hogy egyre több kérdésben mellőzni lehessen a képviselők közvetítését, és a demokráciát közvetlenül lehessen gyakorolni.
- **Visszahívható**
Meg akarjuk teremteni a közvetlenül megválasztott képviselők visszahívhatóságát, megfelelő stabilitási garanciákkal.
- **Csapatban dolgozik**
A humanista képviselő nem az az ember, aki mindig mindenhez a legjobban ért. De meg tudja találni azokat a helyi lakosokat, akik tudnak segíteni a szakkérdések eldöntésében; kapcsolatot tart azokkal a civil szervezetekkel, amelyek ismerik az előremutató megoldásokat, konzultál más humanista képviselőkkel, hogy össze tudja hasonlítani a különböző önkormányzatok különböző megoldásait a hasonló problémákra.
- **Humanista**
Bizonyos alapértékek tekintetében azonban a humanista képviselő nem a többségnek, hanem csak a lelkiismeretének engedelmessé válik. A hátrányos, kiszolgáltatott helyzetben lévők, a kisebbségek védelmét, az erőszak és megkülönböztetés elleni küzdelmet akkor is felvállalja, ha az adott intézkedés népszerűtlen, vagy éppen populistának címkézett.

IV. Oktatás

A közszolgáltatásokról általában

Az oktatás, az egészségügy, a tömegközlekedés, a posta, a vízszolgáltatás, a kulturális intézmények: ezek mind olyan területek, melyek megbízható üzemelése a társadalom egésze számára rendkívül fontos, ugyanakkor fenntartásuk üzleti alapon elképzelhetetlen. Közszolgáltatásoknak hívjuk őket. A Humanista Párt programjában megőrzésük, megerősítésük kiemelt jelentőségű. Nézőpontunk és javaslataink végig abban a tudatban készültek, hogy bár a közszolgáltatások a szűk látókörű piaci szempontok szerint kizárólag veszteségesek lehetnek, a társadalom egészének mérlegén – amennyiben jól működnek – szinte kizárólag nyereségesek.

A jelenlegi helyzet

Ma, ha oktatásról esik szó, mindenki a versenyképességről, a globalizálódó munkaerőpiac igényeinek és követelményeinek való megfelelésről beszél. Nekünk, humanistáknak azonban teljesen más elképzeléseink vannak a jövő oktatásáról.

Tudjuk, hogy az oktatási rendszer válságban van, ahogy a világon sok helyütt, úgy hazánkban is. Az oktatás mint az emberi fejlődést szolgáló érték és tevékenység háttérbe szorul, amikor a rövid távú politikai és gazdasági megfontolások érvényesülnek. Elképedve látjuk a sok erőfeszítéssel évszázadok alatt kivívott, alapvető szociális jogaink egyértelmű visszafejlődését (pl. a tandíj bevezetését a felsőoktatásban), a szociális jogok piaci törvényeknek való alávetését.

A jelenlegi neoliberális modellben a vásárlóerővel rendelkezők oktatását üzletnek tekintik. Az ingyenes közoktatás pedig a csökkentendő kiadások tárgykörébe tartozik. Ebből a szemléletből a közoktatás leépülése és a „nem gazdaságos” intézmények bezárása, valamint a pedagógus szakma leértékelése következik.

Magyarország azon országok közé tartozik, ahol a családnak a társadalomban elfoglalt helyzete, gazdasági körülményei a legszorosabban meghatározzák a gyermekek tudását. Kis túlzással: az iskola minimális többletet ad hozzá ahhoz, amit a gyerek magával hoz. Felmérések alapján nemzetközi összehasonlításban a magyarországi tanulási szokások, képességek nagyon gyengék és fejletlenek, s a tanítási módszerek ezen nem változtatnak.

Ami az oktatásban leginkább érvényesülő szemléletet illeti, a rendszer üres és passzív befogadóként tekint a diákokra. Nem fejleszti kritikus és kreatív érzéküket, az elfogadott „igazságok” megkérdőjelezését.

Ez a gondolkodásmód egysíkú, a sokszínűségtől mentes képzést eredményez, mely nem veszi figyelembe az új generáció személyes és társadalmi fejlődését. Az erőszak és a drogfogyasztás egyre elképesztőbb méreteket ölt az iskolán belül és kívül. Egyre nagyobb hátrányos megkülönböztetés, társadalmi kirekesztődés tapasztalható az oktatási rendszerben, mivel az szelektív a hátrányos helyzetű, fogyatékos vagy bármilyen szempontból „más” gyerekekkel szemben.

A humanista álláspont

Hozzáférhetőség

Számunkra egyértelműen az oktatás és az egészségügy a két legfőbb érték, melyet a jelenlegi társadalmi minta két értéke – a gazdagság és a hatalom – helyére kívánunk állítani. Ha mindent az oktatás és egészségügy elsődlegessége szempontjából vizsgálunk, akkor az megfelelő keretet biztosít ahhoz, hogy szembe tudjunk nézni az igen összetett gazdasági és technológiai kihívásokkal, melyek a ma társadalmát jellemzik.

A neoliberalizmus legfőbb érve az új javaslatokkal szemben az, hogy mindent kétségbe von, és folyamatosan az kérdezi, vajon honnan teremthetők elő mindehhez a források. Mi pedig azt válaszoljuk majd: a munkánkkal, kreativitásunkkal, adóinkkal, részvételünkkel és a tudományos-technikai forradalom vívmányait felhasználva, melyek manapság az ezeket megtermelő lakosság kezéből a nemzetközi pénzügyi spekuláció kezébe kerülnek át, melynek természetesen nem célja, hogy javítson a lakosság szociális helyzetén.

Az oktatást állami forrásokból kell fedezni, melyek léteznek, csak jelenleg más célokra fordítják őket. Azt gondoljuk, hogy szigorúan költség-haszon alapon gondolkodva is, hosszú távon olcsóbb az oktatásba beruházni, mint folyamatosan korrigálni azon erőszak hatásait, amit az oktatáshoz való hozzáférésben történő megkülönböztetés hordoz magában.

Az oktatástól nem szabad forrásokat elvonni, akárhogy is állnak a makrogazdasági mutatók és akármilyen is az ország pénzügyi helyzete (ráadásul ezek a mutatók messze nem objektívek). Ellenezzük a tanárok kötelező óraszámának növelését, mivel ez egyre nagyobb terhet ró a pedagógusokra, illetve közvetett módon a fizetésük csökkentését jelenti. Határozottan kiállunk az elsősorban a kistelepülések iskoláit sújtó intézkedések – a kiegészítő támogatások csökkentése, az iskolabezárások és -összevonások – ellen.

Természetesen elismerjük a magániskolák létjogosultságát, ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy **mindenki számára elérhető, ingyenes, színvonalas oktatásra van szükség a bölcsődétől az egyetemig.**

Az oktatás tartalma

Humanista szemszögből rendkívül fontos, hogy hogyan és mire szocializál a ma iskolája, mivel az itt szerzett élmények hatására formálódik a gyermeki személyiség, alakulnak ki a viselkedési minták, melyek befolyásolják az értékválasztásokat, beállítódásokat és az érzelmi fejlődést. A humanista oktatás alappillérei a kommunikáció önmagunkkal és másokkal; a testünkkel való harmonikus viszony (ideértve az egészséges életmódra nevelést is); a kritikus és koherens gondolkodás; az érzelmi fejlődés és a kreatív önkifejezés. Olyan oktatási intézményeket szeretnénk, melyeknek az a céljuk, hogy olyan embereket képezzenek, akik kritikus és alkotó szemléletmódjukkal képesek lesznek a jelenlegi, fájdalmat és szenvedést eredményező társadalmi környezet átalakítására.

Az oktatási intézményeknek nemcsak a munkára, hanem az életre kell felkészíteniük, ezért küldetésükben az emberi élet minden területének szerepelnie kell. Arra kell törekedniük, hogy korlátlan hozzáférést biztosítsanak a tudáshoz és az alkotáshoz. Arra kell megtanítani a diákokat, hogy létrehozzák az általuk vágyott világot.

Az oktatásra vonatkozó reformnak a tágran értelmezett erőszakmentesség, a tolerancia és az emberi méltóság értékeire és módszertanára kell épülnie. Szükség van egy új pedagógiai kultúra kialakítására: a pedagógusoknak teret kell adniuk az új generációnak saját látásmódjának, értékeinek és elképzeléseinek kidolgozására, kipróbálásra és érvényesítésére, az elfogadott „igazságok” helyett.

A Humanista Párt javaslatai

Ingyenes és színvonalas oktatás biztosítása a bölcsődétől a felsőoktatásig minden magyarországi lakos számára.

- Követeljük az ingyenes képzés biztosítását az állami egyetemeken és főiskolákon.
- Az állam legalább a GDP 8%-át fordítsa oktatási kiadásokra – a mostani kevesebb mint 6% helyett, mely az európai átlagot sem éri el –, majd fokozatosan növelje az oktatásra fordított összeget.
- Olyan oktatási rendszer létrehozása, amely az országban minden gyermek, fiatal és felnőtt számára biztosítja a tudás és a tanulási módszerek elsajátítását az elemi szinttől kezdve. A hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció kiküszöbölése, minél több integrált, sokszínű közösség létrehozása.
- Vissza kell állítani a tanári hivatás méltóságát, olyan munkafeltételeket, fizetést és szakmai továbbképzést biztosítva, mely összhangban van a tanári munka elsődleges fontosságával. Csökkenteni kell a kötelező óraszámot.
- Újra kell gondolnunk a diplomához és a szakmához való viszonyunkat. Figyelembe véve a diplomák értékének inflálódását, meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy az erőforrások egy részét a jó szakképzésre csoportosítsuk át. Ezzel párhuzamosan a nem diplomás szakmák társadalmi megbecsülését is vissza kell állítani.
- Az oktatás-nevelés tartalmának a globálissá vált és gyorsuló ütemben változó világ jelenségeihez igazítása. Az aktuális társadalomismereti és életmód témák közül kiemelt

jelentőségű a multikulturalitás, az emberek és népcsoportok sokszínűségének ismerete és szeretete, a környezettudatos életvitel, a társadalmi igazságosság és az erőszakmentesség.

- Az oktatási rendszer demokratizálása: a pedagógusok és érdekvédelmi szervezeteik bevonása mellett kiemelten kell kezelni az új generáció térnyerését. A fiataloknak valós lehetőséget kell adni arra, hogy részt vegyenek az életüket, és így az iskoláikat érintő döntéshozatalban.
- Az oktatásban részt vevők látókörének és eszköztárának szélesítése azáltal, hogy az intézményekben elérhetővé tesszük az információs technika új vívmányait.
- Alapvető fontosságú a tanításra, kutatásra és művészi alkotásra alkalmas terek létrehozása és finanszírozása (művelődési házak, alkotóházak, kiállítóterek, műhelyek).

V. Egészségügy

A jelenlegi helyzet

A magyar népesség egészségi állapota európai összehasonlításban az egyik legrosszabb. A megbetegedések jelentős részének oka az egészségtelen életmód, pedig a dohányzás és alkoholfogyasztás, az egészségtelen táplálkozás, de ugyanúgy a mozgáshiány, az egészségtelen lakókörnyezet, a stressz hatása megelőzéssel elkerülhető lenne. Egyre elterjedtebbek a lelki eredetű betegségek is.

Az elégtelen finanszírozás miatt az elavult berendezések, a felhasználható gyógyszerek és eszközök hiánya, a dolgozók túlterheltsége és alacsony fizetése az ellátás minőségének rovására megy. A betegek fordítható egyre kevesebb idő nem elég a megfelelő vizsgálatok elvégzésére és a betegtájékoztatásra, ami a gyógyulást is akadályozhatja.

A kormány az egészségügyi rendszer gondjait a profitorientált magántőke bevonásával kívánja „orvosolni”. A szolidaritási elven működő társadalombiztosítás leépítésével, magánbiztosítók bevonásával az egyénre akarja hárítani az egészségügyért viselt felelősséget és az anyagi terhet. Így az emberek csak sürgősségi ellátásra és minimális alapellátásra lennének jogosultak, minden más „szolgáltatáshoz” csak akkor juthatnak hozzá, ha előfizetnek a megfelelő biztosítási csomagra. Az emberek társadalmi-gazdasági helyzete erősen befolyásolja egészségi állapotukat. (A legjobb és a legrosszabb helyzetű társadalmi csoportok várható élettartama között 10 év a különbség.) Az új rendszer bizonytalanabbá teszi a már egyébként is hátrányos helyzetű emberek helyzetét, tovább mélyíti a gazdagok és a szegények közötti szakadékot.

A magánbiztosítási rendszer bevezetése ráadásul azzal a veszéllyel is fenyeget, hogy az indokoltnak tartott ellátások, beavatkozások körét nem orvosok, hanem biztosítási szakemberek fogják megállapítani, akik egyértelműen a lehető legolcsóbb kezelésben érdekeltek, nem pedig a legmagasabb színvonalú egészségügyi ellátásban.

Az elmélet szerint a biztosítók egymással versengve egyre jobb egészségügyi szolgáltatásokat nyújtanak, valójában azonban a költségek leszorításában érdekeltek, így az általuk kínált alapellátás tartalma és minősége egyre romlik, és más, drágább biztosításokat kell majd kötni az embereknek ahhoz, hogy megkapják a jelenleg még mindenki által hozzáférhető szolgáltatásokat.

Az egészségügy célja ebben a rendszerben nem az ember egészsége, hanem az uralkodó gazdasági modell szerinti versenyképes működés.

A humanista álláspont

Az egészségügyi rendszernek a társadalom olyan intézményének kell lennie, amely az emberek jólléte, testi, szellemi és lelki épsége érdekében működik, és létjogosultságát nem anyagi megtérülése adja. Ezért akkor is működnie kell, ha gazdasági szempontból veszteséges.

Úgy gondoljuk, az ellátás elsődleges célja a betegek meggyógyítása, és csak másodlagos szempont lehet a költséghatékonyság.

Az egészséghez való jog valamennyi embert egyenlően, bárminemű megkülönböztetés nélkül kell hogy megillessen, ezért elutasítunk minden olyan szemléletmódot vagy megoldási javaslatot, amely az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést jövedelmi helyzettől függően, egyenlőtlenül osztja el az emberek között.

Szembehelyezkedünk azzal a neoliberais szemlélettel, amely az egészséget magánügynek tekinti, amelyet mindenkinek magának kell megoldania. Mi, humanisták az államilag biztosított, ingyenes és teljes körű, minőségi egészségügyi ellátás biztosítását tűzzük ki célul az egész lakosság részére.

A Humanista Párt javaslatai

- Ellenezzük az egészségügy privatizációjának akár nyílt, akár burkolt formáját: ingyenes és színvonalas egészségügyi ellátást akarunk mindenkinek!
- Átgondolt, társadalmi megállapodáson alapuló reformot támogatunk az egészségügyben. Őrizzük meg az egységes egészségbiztosítást. Fejlesszük a szabályozást, a gyógyítási protokollokat. Vezessünk be hatékony társadalmi ellenőrzést, tegyük átláthatóvá az egészségbiztosítást. Vezessük be a fogyasztóvédelmet és a minőségbiztosítást az egészségügyben, állítsuk föl a biztosítási orvosok hálózatát.
- Rendezni kívánjuk az egészségügyben dolgozók bérét, javítani kívánunk munkakörülményeiken, ami elengedhetetlen a minőségi és megbízható ellátás biztosításához. Vessünk be jogi-adminisztratív eszközöket a hálapénz ellen.
- Fejlesztani kívánjuk az egészségügyi infrastruktúrát: kórházfelújításokra, korszerű berendezésekre és megfelelő eszközökkel történő ellátásra van szükség. Fogantatósítunk célzott beruházásokat a területi egyenlőtlenség csökkentésére. Az orvosok tehermentesítése érdekében több diplomás szakápolót kell foglalkoztatni, akik el tudják látni az orvosi ellátást nem igénylő betegeket. Szükséges az otthoni ápolás, az utógondozás fejlesztése.
- A fogászati kezeléseket ingyenessé kell tenni.
- A saját testükkel kapcsolatos bármilyen kérdésben szabad döntési jogosultságot kell biztosítani az embereknek (pl. fogamzásgátlás, terhesség-megszakítás, mesterséges megtermékenyítés, eutanázia).
- Szükségesnek tartjuk az alternatív, természetes gyógymódok elismerését, és szabályozott alkalmazását az ingyenes egészségügyi közellátásban.
- Kezdeményezzük az egészséges életmódról, a betegségek megelőzéséről szóló tájékoztatást a lakosság körében, valamint ennek beépítését az oktatási rendszerbe.
- Javasoljuk ingyen hozzáférhető sportolási lehetőségek létesítését, a meglévők színvonalának javítását.
- A beteget a gyógyulási folyamat teljes jogú résztvevőjének kell tekinteni, nem pedig a gyógyítási műveletek tárgyának. Részletesen tájékoztatni kell minden, az egészségével kapcsolatos tudnivalóról.
- Javítani kell az egyetemek orvosi, gyógyszerészeti, kémiai tanszékeinek kutatási kapacitását, ki kell használni a kutatásban rejlő lehetőségeket, ami a magántulajdonú, profitorientált gyógyszeripari vállalatoktól való függés csökkentése mellett az oktatás fejlődéséhez is hozzájárulhat.
- Szorgalmazzuk állami tulajdonban lévő laboratóriumok létesítését annak érdekében, hogy az egyetemi kutatások eredményeként kifejlesztett gyógyszereket mindenki számára elérhető áron forgalmazzák.
- Sürgősen vissza kell szorítani a gyógyszeripar már az egészségügy minden szegmensére kiterjedő befolyását. A gyógyszerlobbi túlhatalma súlyosan veszélyezteti az orvosok döntési szabadságát, és így a beteg gyógyulásának esélyeit is.

VI. Gazdaság

A jelenlegi helyzet

A világban jelenleg minden tevékenységet gazdasági céloknak rendelnek alá, így ma közvetlenül vagy közvetett módon a gazdasági érdekek okozzák a legtöbb erőszakot bolygónkon. A gazdasági érdekek jelentős szerepet játszanak a háborúk kialakulásában, a jövedelmi és életszínvonalbeli különbségek növekedésében, a természeti környezet pusztításában és a valós demokratikus kormányzást követelők elnyomásában. A politikai szakemberek többsége gazdasági mutatók szerint rangsorolja az országokat, amelyek nem mutatják azt, hogy az adott ország mennyiben biztosítja az emberek szükségleteinek kielégítését és egyenlő esélyeiket, az emberi jogokat.

A 90-es évek elején, a szocializmus összeomlása után a piacon alapuló gazdasági rendszer emelkedett ki győztesként, az egyetlen megalapozott gazdasági rendszernek tüntetve fel magát. A magánosítások hullámát, a pénzügyi spekulációt és a nemzetközi kereskedelem liberalizációjában tapasztalható egyenlőtlenséget a Föld sok pontján a munkanélküliség és a szegénység növekedése, a természeti erőforrások kifosztása és pénzügyi válságok kísérik. Ennek ellenére a kapitalizmus sok ellenzője inkább elfogadta - nem ideológiai meggyőződés, hanem inkább a beletörődés által vezetve - hogy a kapitalista rendszer által okozott egyenlőtlenségek ellenére ez az egyetlen valóban életképes gazdasági rendszer.

A gazdaság és a nemzetközi tőke globalizálódása és koncentrációja következtében a nemzetállamok önállósága egyre csökken, a nemzeti kormányok gazdaságpolitikai lehetőségei egyre jobban beszűkülnek. A gazdaság működéséhez alapvető, az emberek életét, jólétét biztosító szolgáltatások (egészségügy, oktatás, pénzforgalom, energiaellátás) transznacionális vállalatok birtokába kerülnek. Ezek politikai eszközökkel és a társadalom egésze által egyre kevésbé ellenőrizhetőek, és érdekeik sok esetben nincsenek összhangban a társadalmi célokkal. A politikusok az ország versenyképességére hivatkozva újabb előnyöket, támogatásokat szavaztatnak meg a transznacionális vállalatok számára, a kis- és középvállalkozások mozgástere egyre szűkül.

Magyarország

Magyarország és így a magyar emberek alapvető szükségleteinek kielégítése egyre nagyobb mértékben függ a nemzetközi gazdasági változásoktól, a magyar politikai döntések egyre erősebben nemzetközi gazdasági érdekek mentén születnek. A világgazdaságtól való függésünket a jelenlegi nemzetközi pénzügyi válság magyarországi hatásai (üzemek bezárása, létszámleépítések) is jól mutatják. Magyarországnak jelentős kötelezettségvállalásai vannak nemzetközi gazdasági szervezetek felé (így jelentős adósságállománnyal rendelkezik a nemzetközi pénzügyi intézmények felé, tagja a világkereskedelmi szervezeteknek). A rendszerváltás óta eltelt időben számos, az emberek életét nagyban befolyásoló szolgáltatás (bankrendszer, energiaellátás, kutatás-fejlesztés) került multinacionális vállalatok birtokába illetve érdekkörébe, az egészségügy és az oktatás magánosítása is elkezdődött. A kis- és középvállalatok szerepe fokozatosan leértékelődik, a külföldön meghozott, de helyi szinten ható döntések (gyárbezárások, leépítések, átszervezések) következtében a magyar emberek létbizonytalansága egyre növekszik.

Bár Magyarország gazdasági mutatói másfél évtizede emelkedést mutatnak, az ország lakosai jó részének még az alapvető szükségletei sincsenek biztosítva. Többek között az állandósult munkanélküliség következtében a társadalmi egyenlőtlenség és az esélyegyenlőtlenség egyre növekszik, jelentős a fekete- és szürkegazdaság szerepe.

A Humanista Párt javaslatai

A gazdaság legyen az emberért, nem pedig fordítva! A gazdaság fejlődése és növekedése nem cél, hanem eszköz. A humanisták számára a gazdasági rendszer célja az, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat úgy ossza el, hogy a bolygó minden emberi lényének az alapvető szükségletei kielégíthetőek legyenek és minél jobb életminőséget érhessenek el. Ez lehetővé tenné a szabadságot és a határok nélküli fejlődést, az erőszak megszüntetését és mindazon dolgok legyőzését, amelyek fájdalmat és szenvedést okoznak az emberi lénynek. A

gazdasági fejlődés mutatóit is ennek megfelelően kell kialakítani.

A Humanista Párt nem piacgazdaságról vagy irányított tervgazdálkodásról, hanem vegyes gazdasági rendszerről beszél. Egy olyan gazdasági rendszert javaslunk, ahol a magán- és az állami szektor egységet alkot a fenntartható fejlődés érdekében és az emberek szolgálatában. A piacgazdaságban azok irányítják a termelést, akik tőkével rendelkeznek; az államosított gazdaságban a termelést lassú és bürokratikus tervezésen keresztül lehet beindítani. A vegyes gazdasági rendszerben (*mixed economy*) a termelést, a szolgáltatásokat az emberek irányítják és koordinálják olyan irányvonalak mentén, melyeket ők maguk határoztak meg. Ehhez a közvetlen demokráciára épülő államra van szükség. Így az embereknek lehetőségük lenne beleszólni a közös javakat érintő kérdésekbe az oktatás, az egészségügy és a környezetvédelem területén, valamint a fenntartható gazdasági fejlődés és a javak igazságos elosztásának megtervezésébe is.

A humanista gazdaság a helyi közösségekre, a vállalkozások dolgozói tulajdonára és a demokratikus döntéshozatalra épül, ezáltal elősegíti a javak jobb elosztását, az esélyek egyenlőségének megteremtését és az emberek létbizonytalanságának csökkenését. A pénzügypolitikában elő kell segíteni a felhalmozott pénzvagyonok termelő célú befektetését, a spekulációs célú, nem termelő jellegű befektetések visszaszorítását, elkerülve a pénzügyi válságok kialakulását.

A Humanista Párt a versenyre és a gazdasági erőfölényre épülő „szabad kereskedelem” helyett a méltányos kereskedelem (fair trade) elveit szigorúan érvényesítő világ gazdaságot javasol. Ezek az elvek arról szólnak, hogy a javak a lehető legközvetlenebb úton jussanak el a termelőtől a fogyasztóhoz, az árakat pedig a termelők és a fogyasztók közötti méltányos kompromisszum alapján állapítsák meg, így biztosítva, hogy egy ilyen egyezségben egyik fél se élhessen erőfölénnyel a másikkal szemben.

A Humanista Párt javaslatai

- A dolgozói érdekérvényesítés lehetőségének erősítése (kapjanak kiemelt támogatást és élvezzenek előnyöket a dolgozói tulajdonban lévő vállalatok, segítsék elő új, dolgozói tulajdonú vállalatok létrejöttét, a meglévő vállalatok dolgozói tulajdonba vételét).
- A magyar kis- és középvállalkozások szerepének erősítése a gazdaságban, a multinacionális cégek állami támogatásának csökkentése, vagy megszüntetése
- A gazdaságpolitikában a támogatások odaítélésénél elsőbbséget kell adni azon javak és szolgáltatások előállításának, amelyek az emberek alapvető szükségleteinek kielégítését szolgálják (élelmiszerek, ivóvíz, lakhatás stb.), a kevesek fogyasztásának kielégítését szolgáló beruházásokkal szemben. Hozzanak létre olyan, állami tulajdonú bankot, amely eszközeivel kamat nélküli kölcsönöket ad azon beruházások támogatására, amelyek munkalehetőségeket teremtenek
- Biztosítani kell, hogy a magas színvonalú, alapvető egészségügyi és oktatási szolgáltatások elérhetőek legyenek minden lakos számára. A Humanista Párt ezen közszolgáltatások felett szükségesnek tartja a szigorú társadalmi ellenőrzés fenntartását.
- A helyi önkormányzatok gazdasági szerepének és önállóságának erősítése (például helyi adók kivetése, szociális juttatások elosztása stb.), az állam biztosítsa az önkormányzatok tevékenységének koordinációját és ellenőrzését. Támogassák a közcélt szolgáló, non-profit jellegű társadalmi tevékenységeket.
- Hazánk a kereskedelmi megállapodások megkötésekor támogassa és erősítse a méltányos világkereskedelem kialakítását, segítve a gazdaságilag elmaradott országok gazdasági fejlődését, minél több termelőt és fogyasztót bevonva ebbe a rendszerbe.
- Az pénzügypolitika segítségével ösztönözzék a nyereség és a jelentős vagyonok termelő célú újrabefektetését (a jelentős vagyonok adóterheinek növelésével), és ne támogassák a nem termelő célú, spekulatív befektetéseket. A pénzügyi rendszer működtetésében az államnak erősebb szerepet kell vállalnia.
- A köztulajdonban álló és non-profit kutató- és fejlesztőközpontok erősítése.
- A gazdaságfejlesztés során figyelembe kell venni a környezetvédelmi egyensúlyt, a fenntarthatóság szempontjait.

VII. Esélyegyenlőség

Bevezetés

Megállapíthatjuk, hogy a hátrányos megkülönböztetés napjainkban sokféle formában jelenik meg az élet minden területén: az oktatásban, a munkában, az egészségügyben, a párkapcsolatban, a lakóhelyválasztásban stb. A pénz, a nem, az életkor, a származás, a politikai vélemény vagy a vallás vonatkozásában is jelen van.

Azok a személyek, akik a haszontermelés szempontjából a kevésbé aktív kisebbséghez tartoznak (például mozgáskorlátozott vagy idős emberek), nem vagy nagyon kevés segítséget kapnak ahhoz, hogy emberhez méltó életet élhessenek.

Azok a személyek vagy csoportok, akik nem illeszkednek az „elfogadott” modellnek megfelelő életmódhoz (pl. homoszexuálisok, a roma kisebbség stb.) szintén megkülönböztetés áldozatai.

A megkülönböztetés különböző formái nagyon gyakran összekapcsolódnak, erősítve egymás hatását, ezzel növelve a megkülönböztetett személyek elszigeteltségét.

A humanista nézőpont szerint a diszkrimináció a különbözőség jogának el nem ismerése, melynek gyökerei az emberi szabadság tagadásában keresendők.

A jelenlegi helyzet

Férfiak és nők

- A férfiak jövedelme átlagosan 10-15%-kal magasabb; foglalkoztatottságuk átlagosan 25-30%-kal magasabb.
- A családon belüli erőszak elsődleges áldozatai a nők és a gyerekek, a statisztikai adatok szerint a partnerbántalmazás az esetek 95 százalékában férfi elkövetőt és nő áldozatot jelent. Minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz férje vagy partnere. Magyarországon a családon belüli erőszak hetente legalább egy nő életét követeli. Nem létezik, vagy túlságosan hiányos ennek a kérdésnek a törvényi, intézményi szabályozása.

Az idős korosztály

- A 40-65 éves korosztályt hátrányos megkülönböztetés éri a munkaerőpiacon, mivel 40 év felett sokkal nehezebb munkát találni.
- A nyugdíj átlagosan a minimálbér környékén van, ami nem biztosítja a nyugodt megélhetést.

Bevándorlók, etnikai kisebbségek

Az alábbi tényezőket emelhetjük ki az etnikai megkülönböztetés és mindenfajta rasszista cselekmény eredetével kapcsolatban:

- előítéletek, gazdasági félelmek
- elfogadott és alkalmazott jogszabályok hiánya a rasszizmussal szemben
- a média szerepe, amely átveszi és meghonosítja a rasszista és idegengyűlölő sztereotípiákat
- lakóhelyi és iskolai szegregáció

Magyarországon a kisebbségek közül a legsúlyosabb helyzetben a roma kisebbség van. Sokan közülük születésüktől fogva a többségi társadalomtól elszigetelten élnek. Az intézményrendszer tartóssá teszi és újratermeli a kirekesztést. A romák életében a leggyakrabban már gyerekkorukban elkezdődik a szegregáció, hisz a diszkriminatív légkörrel már az óvodában találkozhatnak, ezért az iskolában eleve hátrányos helyzetből indulnak. Az előítéletes hozzáállással sokszor nem csak kortársaik, de nevelőik, illetve az egész intézmény részéről is találkozhatnak, így tovább csökken annak esélye, hogy megfelelő oktatásban részesüljenek, és ezt követően megfelelő munkalehetőséghez jussanak.

A homoszexuálisok

- Gyakori a szexuális hovatartozás miatti hátrányos megkülönböztetés valamint a

- homofób megnyilvánulások.
- Az azonos nemű partnerek kapcsolata törvényileg nincs elismerve.

A hátrányos helyzetű emberek integrációja

A hátrányos helyzetű személyek (pl. mozgássérültek, más fogyatékkal élők) jogai a munkalehetőségre illetve az oktatásban való részvételre a gyakorlatban kevésbé valósulnak meg.

Általánosan elmondható, hogy Magyarországon a megkülönböztetett emberek nem csak hátrányban vannak, de a különböző csoportokat fizikai atrocitások is érik. A romló gazdasági körülmények, a társadalmi igazságosság hiánya, a növekvő intolerancia és bűnbakkeresés nyilvánul meg a Magyar Gárda és az ehhez hasonló félkatonai erőszakszervezetek megjelenésében.

A humanista álláspont

A humanisták egy olyan társadalom létrehozására törekuszenek, amelyben a központi érték az ember, és amelyben minden személy a legmértőbb körülmények között élhet, és kibontakozhat. Élhet a választás, a részvétel lehetőségével, meghallgatják, figyelembe veszik, értékelik. A változások főszereplője lehet, tekintet nélkül származására vagy életmódjára. A humanisták szerint semmi sem állhat az ember felett, és egyik ember sem állhat a másik felett.

A Humanista Párt javaslatai

Oktatás, ismeretterjesztés

- A megkülönböztetés csökkentéséhez és a tolerancia fejlesztéséhez elengedhetetlenül szükséges a mentalitás megváltozása, az oktatás és ismeretterjesztés:
- Az iskolai tanulmányok közé fel kell venni a toleranciát, a megkülönböztetés- és erőszakmentességet oktató tárgyat;
- Olyan oktatási programokat és találkozókat kell szervezni, melyek a elősegítik a párbeszédet és a megbékélést.

Férfiak és nők közötti egyenlőség

- Azon vállalkozások támogatása, ahol a férfiak és nők valóban azonos helyzetben vannak minden szinten (azonos munkáért azonos fizetés, vezetői pozíciók betöltése).
- Biztosítani kell, hogy a nőket már meglévő, vagy még meg sem született gyermekeik miatt ne érje hátrányos megkülönböztetés a munkaerőpiacon.
- Támogatni kell az olyan társadalmi célú kampányokat, melyek a gyermeknevelésben a férfiak és a nők azonos felelősségére hívják fel a figyelmet. A férfiaknak is biztosítani kell a gyermek felügyeletének jogát.
- A nemzetközi normáknak megfelelő távoltartási törvény elfogadását tartjuk szükségesnek, és ezzel párhuzamosan „Menedékház hálózat” létrehozását, a családon belüli erőszak áldozatainak védelmében.
- A nemek közötti egyenlőségnek meg kell jelennie az iskolai tananyagokban, valamint a közéletben is.

Az idős korosztály

- A középkorú és az idősebb korosztály elhelyezkedésének biztosítása törvényileg: egy pozíció betöltésének garantálása, függetlenül az életkortól, ha a munkavállaló minden más szempontból alkalmas rá.
- Minden személynek olyan nyugdíjellátásban kell részesülnie, ami méltó életet biztosít számára.

Bevándorlók, etnikai kisebbségek

A bevándorló népcsoportok integrációjának elősegítése érdekében:

- A nemzetközi migrációval kapcsolatban a legfontosabbnak kiváltó okainak megszüntetését tartjuk: a nemzetközi fejlesztéseknek és a diplomáciának kiemelt célja legyen, hogy senkinek se kelljen szülőföldjéről a kilátástalan nyomor, politikai vagy vallási üldöztetés miatt menekülnie.
- Azokat a személyeket, akik országukból gazdasági vagy politikai okokból menekülnek, be kell fogadni és védelemben kell részesíteni.
- Lehetővé kell tenni számukra a munkavállalást, az oktatást és az egészségügyi ellátást, mint bármely magyar állampolgárnak.
- Színteret kell biztosítani kultúrájuk ápolásához.

Roma kisebbség

- Komoly és jól átgondolt szemléletformálásra van szükség mind a többségi, mind a kisebbségi csoportok körében.
- A szegregáció megakadályozása az iskolában, gondoskodás a hátrányos helyzetből induló roma gyerekek felzárkózásáról.
- Segélyek mellett esélyteremtés a társadalmi beilleszkedésre.

A homoszexuálisok

A homoszexuálisok és az azonos nemű párok ugyanolyan jogokkal rendelkezzenek, mint a heteroszexuálisok. Magyarországnak egy jogilag szélesebb család-fogalmat kell elfogadni, számukra ugyanazokat a lehetőségeket elismerve, mint amik a különböző neműek párkapcsolatát megilletik.

A hátrányos helyzetű emberek integrációja

- Megfelelő jövedelmet kell juttatni minden olyan személynek, illetve az őt gondozó családtagjának, aki mozgáskorlátozottsága vagy speciális szükségletei következtében nem tud dolgozni.
- A közterületeket (beleértve a tömegközlekedési eszközöket) akadálymentessé kell tenni mindenki (pl. mozgáskorlátozottak, vakok és gyengén látók) számára.
- Segíteni kell a hátrányos helyzetű emberek beilleszkedését a „hagyományos” iskolai oktatásba, az óvodától az egyetemig. Azon munkáltatók hatékonyabb támogatása, akik hátrányos helyzetű embereket foglalkoztatnak.

VIII. Ember és környezet

A jelenlegi helyzet

Nagyon érdekes történelmi időszakban élünk: a korszak legnagyobb gazdasági válsága kezdődött el, miközben az Egyesült Államokban először választottak fekete bőrű elnököt, aki teljes mellszélességgel készül kiállni a környezeti problémák megoldása mellett. A válság következtében várható zavarnak és irányvesztettségnek és Amerika erősödő környezettudatos politikájának köszönhetően most esélyünk van nagyot lépni. A mindenkit érintő kérdések tárgyalási alapot hoztak létre, amely elindított egy párbeszédet a közös érdekek mentén.

Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a környezetünkbe történő legkisebb beavatkozás is, átlépve a mesterséges politikai vagy gazdasági határokat, hatással van a Föld ökológiai rendszerére. Két világos példája ennek a szoros kapcsolatnak az üvegházhatás okozta klímaváltozás és az ózonréteg elvékonyodása. Sajnos ez már hazánkban sem elvont, távoli probléma, kezdeti hatásai már érezhetőek. Valószínű, hogy az elmúlt években oly sok problémát, szenvedést és hatalmas pénzügyi megterhelést okozó árvizek is összefüggenek az éghajlatváltozással, valamint a féktelen erdőirtásokkal, és semmi okunk azt gondolni, hogy a helyzet ne súlyosbodna tovább.

A katasztrófa elkerülése érdekében a társadalom legkülönbözőbb szintjein kell változtatni. Semmilyen életmód-váltás nem lesz elegendő akkor, ha a gazdaság továbbra is díjazza a környezeti költségek externalizálását. Megérett a globális helyzet a változásra, a cselekvés azonban az egyes országokon, azokon belül is a fokozatosan kisebb méretű embercsoportokon, legvégső állomásként magán az egyéneken múlik. A politika, a sajtó, a köztéma mind a környezetvédelem tudatosításáról, és a közvetlen környezet iránti felelősségünkről, cselekedeteinkről kell hogy szóljon. A hangsúly a tett, és a közös érdekeink fejlesztésének véghezvitelén nyugszik.

A városba való tömörülés kényelmesebbé teszi az életünket, a távolságok lecsökkentek, a gazdasági, kulturális lehetőségek kiszélesedtek, nagyobb tere van a sokszínűség megnyilvánulásának. Ugyanakkor arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy Budapest lakosságának jelentős része olyan területen él, ahol a zaj- és légszennyezés gyakran meghaladja az egészségügyi határértéket. Nincs a közelben pihenésre, kikapcsolódásra alkalmas, ápolt, csendes zöld felület, illetve megfelelő színvonalú, sportolásra, mozgásra alkalmas tér.

A humanista álláspont

Nekünk, humanistáknak a kihívás az, hogy úgy lépünk előre a technika használatában, hogy javítsuk minden emberi lény életfeltételeit, miközben biztosítjuk a természeti erőforrások megőrzését és egy jobb környezet átörökítését a jövő nemzedékeinek. Álláspontunk szerint azonban csak akkor találhatunk hosszútávú megoldást a környezeti problémákra, ha túllépünk azon a neoliberais felfogáson, mely szerint a pénz mindennél fontosabb, és a természet csak akkor érték, ha közvetlen profitot termel.

Tevékenységeink középpontjában az ember és az ember egészsége áll, hiszen tudjuk, hogy a mi egészségünk környezetünk egészségétől is függ. Ezért küzdünk például tiszta ivóvízért, jobb köztisztaságért és lakáskörülményekért, valamint azért, hogy megállítsuk a multinacionális vállalatok természetet kizsákmányoló és egész élőhelyeket elpusztító tevékenységét.

Hisszük, hogy az életszínvonal emelkedése összeegyeztethető a környezet védelmével azáltal, hogy azt nem az általunk birtokolt anyagi javak mennyiségével, hanem a szolgáltatásokhoz, oktatáshoz, egészségüghöz, kultúrához való hozzáférés lehetőségeinek mértékével mérjük. Ez a környezetbarát fogyasztói értékrend kisebb fajlagos energia- és nyersanyagigénye mellett szemléletében is közelebb áll a humanista nézőponthoz, mint a mai fogyasztói társadalom értékfelfogása. Mindenkit arra ösztönzünk, hogy életstílusának megváltoztatása által felelősen viszonyuljon környezetéhez.

A Humanista Párt javaslatai

Budapest a színek és emberek városa is lehetne. Ehhez egy új, környezettudatos és minden szempontra kiterjedő szemléletre van szükség, melynek alapja a felelősség mindazon tárgyak és élőlények iránt, melyek körbevesznek bennünket.

Közlekedés

- Előnyben kell részesíteni a kevesebb közlekedéssel járó, illetve a környezetbarát közlekedési megoldásokat. Az egyéni autós közlekedés helyett a közösségi közlekedés kulturált formáit kell támogatni.
- A kerékpározás feltételeit a gyalogutaktól elkülönített, biztonságos kerékpárút-hálózat és a kerékpáros infrastruktúra egyéb elemeinek (őrzött tárolók, parkolók) kialakításával kell megteremteni. Forgalm szabályozási eszközökkel (pl. közúti sávok csökkentése, járdák kiszélesítése) mérsékelni kell az áthaladó forgalom nagyságát.
- Fel kell alaposan mérni, milyen bevételeket és kiadásokat jelentenek a közösség számára az egyes közlekedési módok: az autós, a kerékpáros és a közösségi közlekedés, azon belül is a busz, metró, villamos. A szennyező fizet elv alapján a környezetpusztító közlekedési módok teljes költségeit fokozatosan a szennyező félre kell visszahárítani, és az így megtakarított összegekből a város- és emberbarát közlekedési módokat kell támogatni.
- Városszervezésnél minél több alközpont létesítésével csökkenteni kell a közlekedési szükségességeket. Ezen a módon számottevően minimalizálható a városon belüli átmenő forgalom.

Zöld területek

- A budapesti terek, parkok és zöldfolyosók hálózatáról közös rendezési tervet kell készíteni, a ma még mozaikosan elhelyezkedő zöldterületeket védett gyalogutakkal, fasorokkal és kerékpárutakkal kell összekötni.
- A zöldmezős beruházások helyett szorgalmazni kell a rozsdáövezetek felújítását. Meg kell állítani a budai hegyvidék további beépítését, illetve a beépítés intenzitásának növelését.

Közterek

- Véget kell vetni a nyilvános, ingyenes sportpályák fogyatkozásának, és minél több helyen kell lehetőséget biztosítani a hobbisportok számára (például szünetekben megnyitni az iskolák elzárt udvarait)
- A „buldózeres” városmegújítást fel kell hogy váltsa a „szelíd” rehabilitáció, mely a helyi közösségek véleményére és igényeire támaszkodik, s megőrzi a meglévő városszerkezetet, a hagyományokat.
- Közterek átépítése esetén törekedni kell arra, hogy a tér közlekedési csomópont jellegét váltsa fel a találkozási hely (agóra) funkció.
- Helyre kell állítani a város és a víz kapcsolatát. A fővárosi Duna-partok jelenlegi funkciója (az átmenő forgalom elvezetése) helyett a pihenés, sportolás, a közösségi élet kialakulását kell a folyópartokon segíteni.

Energiatakarékosság

- Az új épületeknél és a felújításoknál egyaránt előnyben kell részesíteni az ökológikus és természetközeli építési megoldásokat.
- Mivel a városok a legnagyobb energiafogyasztók, kiemelt figyelemmel kell kezelni az energiatakarékosságot. Ösztönözni kell a lakosságot a városban is elérhető alternatív energiaforrások használatára.
- Integrált hulladékgazdálkodást kell megvalósítani, melynek legfontosabb elemeként a lakosságot érdekeltté kell tenni a hulladékmennyiség csökkentésében.
- A szennyvíztisztításnál előnyben kell részesíteni a decentralizált, pár családot, házat

kiszolgáló szennyvíztisztító rendszereket a központosított, gigaberuházások helyett. Ily módon a főváros területén lévő haldokló, kiszáradt patakok is új életre kapnának, túl azon, hogy ez a rendszer számottevően olcsóbb is. (A csepeli szennyvíztisztítóra fordított összeg feléből kisebb tisztítókkal el lehetett volna látni a kérdéses területet.)

Oktatás

- Az oktatás területén az alapképzés részévé kell tenni a fogyasztóvédelmi ismeretek, a környezettudatos és egészséges életmód, valamint a környezeti ártalmak és az egészségkárosodások közti összefüggések oktatását. Az oktatási intézmények működését környezetbaráttá kell tenni, a pedagógusokat környezetvédelmi továbbképzésben kell részesíteni.
- A cselekvést első számú prioritássá kell tenni az iskola kommunikációjában és értékrendjében, közös programok, önkéntes segítések, és aktív szereplés a köz tisztaságának érdekében.

IX. Szociálpolitika

Téves elképzelés azt hinni, hogy a szociálpolitika csupán egy ellátórendszert jelent. A szociálpolitikát mi tágabb keretek között értelmezzük, és ide sorolunk minden olyan politikát, amely a társadalom jólétét szolgálja, mivel az itt hozott döntések kihatással vannak az egész társadalomra.

A jelenlegi helyzet

Magyarországon a rendszerváltás óta tömeges elszegényedés figyelhető meg. Nemcsak a szegények abszolút száma nő, hanem egyre nagyobb a különbség a társadalom felső és alsó rétegei között: a szakadék egyre mélyebb, a megosztottság egyre erősebb. Az elszegényedés nemcsak a statisztikai mutatókban nyilvánul meg, hanem az emberek mindennapi életében is. Sokan veszítik el lakhatásukat, megélhetésüket, családok, gyerekek kerülnek az utcára, illetve élnek emberhez nem méltó körülmények között. Magyarországon ma a társadalom egyharmada él a létminimum alatt. Ez számunkra elfogadhatatlan.

Pénz kérdése a szociálpolitika? Igen is meg nem is. Miért nem működik a szociálpolitika? Mert nincs rá pénz, hangzik gyakran a válasz. Ez igaz is meg hamis is. Valóban, ahhoz, hogy az államnak lehetősége legyen arra, hogy a szociálpolitikán, az oktatáson, az egészségügyön vagy a környezetvédelem problémáin javítson, pénzre van szüksége. A szociális ellátások leépítését általában azok költségeivel igazolják. Ma körülbelül a GDP 20%-át költjük szociális kiadásokra, amely noha sokkal kevesebb, mint a rendszerváltáskor (akkor ez az arány kb. a GDP 35%-a volt), más hasonló gazdasági helyzetben lévő országokhoz képest magasnak számít. Ez a közeljövőben nagymértékben változni fog nemcsak a most elmélyülő gazdasági válság következményeként (amelynek egyik első lépése a szociális kiadások csökkentése, illetve befagyasztása), hanem annak köszönhetően, hogy a magyar gazdaság és politika egyre inkább a neoliberális modellnek veti alá magát. A szociálpolitika sokkal kevésbé pénz kérdése, mint inkább a felállított prioritásoké és a döntéseket mozgató alapvető értékeké és érdekeké. Fontos tehát, hogy milyen célnak rendeljük alá a politika alakítását. A mai magyar szociálpolitika egyre inkább a neoliberális gazdaságpolitika logikájának van alárendelve. A foglalkoztatáspolitikát, a munka- és a tudásalapú társadalom jelszavait hallani mindenhol. Azonban sokszor úgy tűnik, az állam csupán azért próbál segíteni a társadalom bizonyos rétegeinek helyzetén, hogy fenntartsa azt a kényes egyensúlyt, amely biztosítja a jelenlegi neoliberális gazdaságpolitika legitimitását. A szociálpolitika szerepe így egyre inkább az, hogy megpróbálja kordában tartani a gazdasági egyenlőtlenségeket. Akik kiesnek a munkaerőpiacról és nem képesek lépést tartani a gazdasági versenyben, azoknak az állam kompenzálásként segélyeket próbál juttatni. A segélyek azonban sokszor nem jutnak el a megfelelő csoportokhoz, egyénekhez, illetve nem elegendőek ahhoz, hogy az erre rászorultak méltóságteljesen, elfogadható életet éljenek. Mindemellett, az állami támogatás, így a segély is ma erősen megbélyegzett. „Aki nem dolgozik, ne is egyék” – szól a sokak által hangoztatott jelszó annak ellenére, hogy a kielezett versenyszellemre épülő kapitalista gazdaság szerves velejárója a munkanélküliség és a nélkülözés. Így azokat, akik főként ösztársadalmi, strukturális okok miatt nem képesek megfelelni a verseny elvárásainak többszörös kirekesztés sújtja. Végezetül, egyre gyakrabban felmerül az az elképzelés, hogy a segélyeket kötelező munkához kössék. Noha az értelmes és hasznos munkát biztosító közmunkaprogramokat támogatjuk, a nemzetközi tapasztalatok szerint a munkához kötött szociális támogatás nemcsak kivitelezhetetlennek, de igen gyakran diszkriminatív és kirekesztő is. A társadalom egyenlőtlenségeinek radikális csökkentéséhez, illetve hosszú távú megszüntetéséhez tehát a gazdaságpolitika alapvető megváltoztatására van szükség.

A humanista álláspont

A humanista szociálpolitika alapja, hogy a szociális szolgáltatás nem egyenlő az alamiznaosztással. A szociális támogatás célja, hogy képessé tegye a társadalom minden tagját arra, hogy az emberi létezésükön túl számára megfelelő és kielégítő életet élhessen. A cél az, hogy a társadalmat, amelyben élünk, közösen egy olyan irányba tereljük, amely mindenki és nem csak bizonyos csoportok érdekeit szolgálja.

Létezhet külön egészségügy, gazdaság- és oktatáspolitikát, vagy környezetvédelem. Noha

ezeknek a területeknek mind-mind megvannak a saját kérdései és konkrét céljai, mi arra törekszünk, hogy a különböző politikák egy célt szolgáljanak, mégpedig a társadalom biztonságát. Egy olyan biztonságot és igazságosságot kívánunk megteremteni, amely a társadalom minden egyes tagja számára garantálja az emberhez méltó életet.

A Humanista Párt javaslatai

1. Univerzális ellátások mindenkinek a szociális szolgáltatások területén. Nagyobb állami felelősségvállalás.

Elfogadhatatlannak tartjuk az olyan közszolgáltatások magánosítását és piacosítását, mint az egészségügy vagy az oktatás. Az állami felelősségvállalás csökkenése a társadalmi szakadék elmélyüléséhez, az ország kettészakadásához, egyre nagyobb polarizációhoz vezet. Ezért a jelenleginél nagyobb állami szerepvállalásra van szükség. Azonban ez nem az állam mindenkifelett álló, paternalista döntéseiben nyilvánul meg, hanem egy olyan rendszerben, amely a helyi viszonyokhoz igazodva, a helyi közösségek és különböző társadalmi csoportok bevonásával dönt a szociális ellátások és közszolgáltatások jellegéről és mértékéről.

2. Új egyensúlyt kell létrehozni az állam, a család és a munkaerőpiac közötti munkamegosztásban.

Ma aránytalanul nagy teher nehezedik az emberek vállára az állam vagy a gazdaság működésképtelensége miatt. A társadalmpolitikának nem tűzoltásként kell kezelnie egy már kialakult helyzetet, hanem meg kell előznie az egyenlőtlenségek elmélyülését.

3. A családi pótlék rendszerének átstrukturálása.

Azok a családok, amelyek a létfenntartáshoz szükséges összeg többszörösét is megkeresik, nem kaphatnak ugyanakkora arányban családtámogatási juttatásokat, mint azok a családok, amelyekben az egy főre jutó jövedelem nem elegendő a létfenntartáshoz. A szegényebb családoknak tehát magasabb szintű ellátásra van szüksége.

A Humanista Párt a családot fontos egységnek tekinti, azonban nem zárja ki a szociális ellátásokból azokat sem, akik másmilyen életkörülmények között élnek. Az egyedülálló embereknek gyakran sokkal kisebb esélye van a szociális juttatásokhoz való hozzáférésre. Elképzelésünk szerint mindenkinek joga van a társadalom támogatására, bármilyen életformát is folytat.

4. A szociális segély indexálása

A szociális segélyeket a gazdaság változásához szükséges igazítani, mert ha emelkednek az árak, és a támogatás mértéke nem változik, az az addiginál kevesebb juttatást jelent. Ugyanakkor garantálni kell egy mindenkor minimumot, amely rendelkezésre áll bármilyen gazdasági helyzetben is legyen az ország.

5. Nyugdíjkorrekciós rendszer

Az öregségi nyugdíj összege a mai napig elfogadhatatlanul alacsony. Javaslatunk az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének arányosítása a tényleges létszükségletekhez. A százalékos megközelítés, vagyis az a gyakorlat, amelyet minden eddigi kormány alkalmazott, elmélyíti a meglévő jövedelemkülönbségeket. Mivel célunk a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, javaslatunk szerint a nyugdíj minimum pénzösszegét kell megemlíni.

6. A gyermekszegénység felszámolása

A gyerekeket sújtó szegénység megszüntetése nem csupán önmagában, hanem az egész társadalom szempontjából fontos célkitűzés, hiszen ők képviselik azt a generációt, amely később a társadalmat fogja alkotni. Ehhez szükség van egy olyan megelőző politikára, amely egyszerre összpontosít a szülői és családi jövedelememelésre, valamint a kiadások csökkentésére. A családok vagy szülők anyagi támogatása mellett a bérek színvonalának emelésére van szükség. Ezen kívül, közvetlenül is javítani kell a gyerekek életkörülményein olyan szociális intézkedésekkel, mint például azt iskolai étkeztetés javítása, valamint több

iskola utáni, fejlesztő- és szünidei program szervezése.

7. A progresszív adózás megtartása. Arányosabb közteherviselés.

Nem gondoljuk, hogy modern Robin Hoodként kellene cselekedni: elvenni a gazdagoktól és odaadni a szegényeknek. Nem büntetésből kell jobban megadóztatni a magasabb jövedelműeket, hanem azért, mert a társadalom alakításában mindenki a maga képességei szerint vesz részt. Az állam a közös pénztár, amelybe mindenki annyit ad, amennyi tőle reálisan elvárható. Aki a létminimum szintjén él, nem adhat ugyanakkora mértékben, mint az, aki a társadalom felső rétegében. Elutasítjuk az egykulcsos adót ötletét.

X. Lakhatás, hajléktalanság

A jelenlegi helyzet

A Humanista Párt a hajléktalanságot a társadalmi és gazdasági erőszak egyik legkirívóbb megnyilvánulásának tekinti. Ezért a hajléktalanságot a szociális szempontok mellett alapvetően emberi jogi és osztálytársadalmi kérdésnek tartjuk.

Ma Magyarországon körülbelül 20-30 ezer ember él hajléktalanként – szívességi lakáshasználóként, nem lakás céljára szolgáló helyiségekben (pl. garázs, pince), erdőben, elhagyott épületekben, hajléktalan-szállókon, köztereken, stb. Az utcán is érzékelhető hajléktalanság tehát csupán a jelenség töredéke - a jéghegy csúcsa. Mindemellett még több százezer ember él Magyarországon a hajléktalansághoz közeli állapotban, kilakoltatástól fenyegetve vagy nem emberhez méltó körülmények között.

A humanista nézőpont

Alapvető értékünk, hogy az emberek szociális és fizikai biztonságához való joga a magántulajdon „szentsége” felett áll.

A szakemberek nagy része egyetért abban, hogy a mai magyar hajléktalan-ellátás a tűzoltásra, az alapvető, életmentő funkciókra korlátozódik. Nagyon kevés pénz, munka és figyelem jut a megelőzésre, a re-integrációra, az intézményrendszeren kívül maradtak/rekedtek segítésére és a jogvédelemre. Véleményünk szerint a szociális támogatórendszer - és ezen belül a hajléktalan-ellátás - nem a társadalmi rendteremtés és ellenőrzés, hanem a kirekesztett, sebezhető és szegény emberek társadalmi támogatásának kifejeződése és eszköze kell, hogy legyen.

A Humanista Párt javaslatai

A Humanista Párt mindezek alapján a következő törekvések és alapelvek politikai és társadalmi szintű megvalósítását tartja elsődlegesnek ahhoz, hogy Magyarország közelebb jusson a hajléktalanság kérdésének megoldásához:

1. Megelőzés

- a hajléktalanság megelőzése a jogvédelem és a szociális munka segítségével adósságkezelési és családvédelmi programok fejlesztése
- az alternatív elhelyezés nélküli kilakoltatások megszüntetése és a lakástalanná válás lehetőségének minimalizálása
- az ingatlanspekuláció visszaszorítása
- jogi keretek kidolgozása a hosszú ideig használaton kívüli, üresen álló lakások és épületek lakhatás céljára való hasznosítására
- nemzeti és helyi szintű szociális bérlakás-program kidolgozása és megvalósítása

2. A társadalmi megítélés formálása

A hajléktalanná válás által veszélyeztetett és hajléktalanná vált egyének és családok maximális társadalmi támogatása, melyben az önkormányzatoknak példamutató szerepet kell felvállalni (ld. például a helyi ún. koldus-rendeletek azonnali visszavonása, a hajléktalan emberek rendőri zaklatásának megszüntetése).

Emellett elengedhetetlen az oktatás és nevelés szerepe, amelynek célja a szolidaritás mint alapvető érték elterjesztése a gyerekek és fiatalok, a felnövekvő generáció körében.

3. Jogvédelem

- a lakásbérlők jogainak megerősítése
- a hajléktalanná vált emberek emberi és állampolgári jogainak védelme (ld. például egészségügyi ellátás megtagadása, a lakcímnélküliség által okozott jogsértések)

a szegénységben élőket támogató jogvédelem rendszerének megerősítése és általánosság tétele, hogy a jog és annak védelme ne a gazdagok kiváltsága legyen

- a már az Alkotmányba és a szociális törvénybe foglalt szociális jogok maradéktalan betartásának biztosítása
- a lakhatáshoz való jog Alkotmányba foglalása és a megvalósításhoz szükséges intézményrendszer kialakítása

4. Ellátórendszer

- a hajléktalanná vált emberek emberi és szociális jogainak kiemelt védelme a szociális ellátórendszeren belül, különös tekintettel az emberi méltósághoz való jogra
- a szociális- és hajléktalan-ellátó rendszer fejlesztése olyan módon, hogy hosszú távú és tartós segítséget nyújtson, illetve megfelelő legyen a specializált és sokféle szükségletnek is (pl. hajléktalanságban élő családok, értelmi fogyatékosok, öregek ellátása)

5. Re-integráció

- széleskörű re-integrációs, rehabilitációs és utánkövető programok kiépítése a hajléktalanság megrázkódtató tapasztalataiból kikerülő emberek számára.

XI. Külpolitika

Két lehetőség áll Európa – és benne Magyarország - előtt. Az egyik az, amelyik felé már elindult a kontinens, és amely felé nagy erők és érdekeltségek taszítják. Ez az Európa egyre zártabb és embertelenebb, ahol egyre kevesebb kézben összpontosul a pénzügyi, katonai és ipari hatalom. Ez a modell magában hordozza az erőszakot és a sokszínűség tagadását, hogy a központi elnyomás érdekeit szolgálja. Ez a neoliberális nézőpont csak a saját közvetlen érdekeit veszi figyelembe, és megfeledkezik a múlttól és a jövőről. A társadalmi igazságosság sérül, a demokrácia visszaszorul, háborúk dúlnak, és a polgárok mindennapjait megnyomorítja az elszegényedéstől, a bevándorlótól, a terrorizmustól és a gazdasági válságtól való félelem.

A másik jövőmodell az ellenkező irányba tart, a nyitott Európa felé, mely történelmének legfejlettebb korszakait felidézve, aktív részesévé válik a magának utat törő egyetemes emberi nemzetnek.

Egy fejlődő Európa nem a hatalom koncentrációjának növelésével, hanem a hatalom decentralizációjával, a szubszidiaritás elvének következetes alkalmazásával valósulhat meg. A fejlődést a kontinensen élő minden ember magas életszínvonalának garanciája hozza el, nem pedig az, hogy az embereket a magánérdekek kezére játsszák. A kisebbségek és az emberi jogok tiszteletben tartása jelentené a fejlődést, és nem a származás, vallás, szexuális beállítottság stb. alapján történő diszkrimináció. Ezt az fejlődést minden népcsoport nyitottsága és együttműködése hozza létre, nem pedig a katonai agresszió támogatása, vagy a harmadik világ álságos segélyezéssel leplezett kizsákmányolása.

Humanista szomszédsági politikára, Európa-politikára, világpolitikára van szükség. A következőkért küzdenénk a parlamentben:

- Magyarország hagyjon fel az idegen érdekeket szolgáló hódító háborúk támogatásával, hozza haza a magyar katonákat Irakból és Afganisztánból.
- A Parlament civilek bevonásával hozzon létre vizsgálóbizottságot, amely megvizsgálja, hogy hogyan történhetett meg, hogy a Magyar Köztársaság nemzetközijog-ellenes, alkotmányellenes, és más országok megbízhatatlan titkosszolgálati információira alapozott háborút támogat Irakban.
- Magyarország gyakoroljon nyomást jelenlegi szövetségeseire, hogy az atomsorompó egyezményben foglaltakkal összhangban kezdjék el a nukleáris leszerelést.
- Európai országgént utasítsuk el, hogy csak az Egyesült Államok közel ötszáz atomtöltetet tartson európai bázisokon. Magyarország európai országgént követelje Cseh- és Lengyelországtól, hogy ne fogadják be a hidegháborús viszonyokat idéző amerikai csillagháborús rendszert.
- Magyarország lépjen ki a NATO-ból, amely Magyarországnak nem biztonságot, hanem bűnrészességet hozott.
- Magyarország a szomszédsági politikájában álljon ki a határon túli magyarok jogaiért, figyelve arra, hogy a feszültségek növelése helyett egymás megértésére és a megbékélésre fektesse a hangsúlyt. A kisebbségek jogainak védelméért folytatott küzdelemben járjon elő saját példájával.
- Minden lehetséges fórumon támogassuk a neoliberalizmus alternatíváit, építsünk szilárd és erős kapcsolatot a humánus, élhető és fenntartható gazdaságért küzdő hazai és nemzetközi szervezetekkel. Támogassuk a nemzetközi tőke túlhatalmának korlátozását a nemzetközi fórumokon.
- A centrumtárségek igényeihez való szolgai alkalmazkodás helyett a velünk azonos státusú, félperifériás országokkal, vagyis Közép-Kelet-Európa és Latin-Amerika országaival szövetkezzen országunk. Az egymással folytatott versengés helyett együtt kell föllépnünk a neoliberalizmus ellen. A félperiféria népei is csak közös erővel tudnak hatékonyan küzdeni az érdekeikért.
- Támogassuk a környezet, a természet, a klíma fokozott védelmét minden nemzetközi fórumon.
- Támogassuk az összes európai bevándorlót érintő következetes szabályozást, mely széleskörű jogokat ismer el a bevándorlóknak. Követeljük az összes európai internáló központ azonnali bezárását. A Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósításán túl támogassuk egy együttes fejlesztési terv kidolgozását, amely lehetővé teszi az elmaradott kontinensek valós fejlődését.